

Mees, kes ei koosta edetabeleid

Käimas on suurejoonelised ooperipäevad Moskva Helikon-Operaga ja meil on saarel mees, kes on selles samas teatris laulnud.

Urmas Pöldma (47), [Rahvusoper Estonia](#) tenor, temast on see lugu.

See aasta olen mitmeid kordi olnud sunnitud Saaremaa kaarti vaatama, et kus mingi koht asub. Ikka ja jälle jäi silma Nässuma. See nimi kummitab, kummitab nii, et ma tunnen, kuidas see koht justkui kutsub ja kutsub mind... Võtan kutse vastu ja sõidan Nässumale Urmasele külla.

Alustuseks räägimegi [ooperipäevadest](#), kus Urmas on ka ise esinenud, ja muidugi [ooperiteatrist Helikon](#). Palju on meil inimesi, kes võivad Dmitri Bertmani, vene teatri- ja [ooperilavastajat](#), meile külalissetendusi andva teatri alusepanijat ja kunstilist juhti sõbraks pidada? Urmas võib.

„Dmitri on erakordne inimene! Kui maailmas on [ooperilavastajaid](#), kes on geeniuse tüüpi, siis Dima seda on. Ma kutsun teda Dimaks, sest ta on mu hea sõber. Kel vähegi võimalust on, minge [ooperipäevadele!](#)“ annab Urmas soovitusi.

„Ma olen tema lavastustes osalenud. Ma ei ole näinud paremat, lauljasõbralikumad, ideid genereerivat lavastajat! Neid on väga vähe,“ jagab Urmas kiidusõnu.

Dmitri Bertman kutsus Urmase laulma Moskva Helikon-Operasse veel siis, kui nad asusid oma vanas majas, konverentsihoones, siis, kui Helikon [ooperit](#) tehti n-ö põlve otsas. „Kogu see õhkkond ja trupp, Dima armastus lauljate vastu...“ jagab Urmas ülevoolavalt kiitust edasi ja ma tunnen, et ma ei suuda seda kõike vääriliselt haarata.

2008. aastal pälvis Bertman E.-S. Tüüri [ooperi](#) „Wallenberg“ lavastamise eest [Rahvusoper Estonias](#) Maarjamaa Risti IV klassi teenetemärgi ja Eesti teatri aastaauhinna. [Ooper](#), mida lavastati pronksiöö ajal läbi Skype'i. „Ma kartsin, et me mängime seda väga vähe. Lõppkokkuvõttes me mängisime seda kordi rohkem, ta läks nii kihvtilt tööle. Ma arvan, et neil, kes seal lavastuses osalesid, oli väga põnev seda teha, just Dima pärast,“ räägib Urmas elevil. Küsimusele, kas Urmas ikka ise ka [ooperipäevade](#) etendusi vaatama läheb, saan kahjuks eitava vastuse. Aga põhjus on üsna kena: minnakse koos Variuse teatriga Portlandi, Ameerika lääneranniku Eesti päevadele etendusega „Lõbusad Estoonlysed“ esinema.

Esimene armastus

Abikaasa Grete on Saaremaa tüdruk. Teineteist leiti tudengitena Nõmme kirikukoorist. selleks ajaks õppis Grete Tallinna

Meie Maa

27.07.2019

Ivar Eensoo

16000

5

Rahvusoper Estonia

Estonia teater

Ooper

konservatooriumis koorijuhtimist. Peres on kaks last: tütar Susanna on 25-aastane ja poeg Rudolf 21-aastane. See olevat suure üllatusena tulnud, kui Urmas üks kord avastas, et poeg tal nii suureks on kasvanud. „Poeg mängis mingi aeg korvpalli ja siis mingi hetk hakkas palli ülevalt korvi suruma. Mõtlesin, et kus ma elanud olen, et lapsed nii suureks on kasvanud. Ju see teater haaras mind nii endasse.“

„Samas kooris laulis Ain Anger, saarlane, ja paljud minu ja Grete sõbrad. Dirigeeris Heli Jürgenson, siis Heli Aus, Tiit Jürgenson kelle ta sealt abikaasaks sai, nii nagu mina Grete. Seal tekkis lõpuks mitu abielupaari,“ saan ma Urmaselt ülevaate, kuidas ja kus tutvuti ning pean tegema järelduse, et oli üks väärt koor, kust nii paljud inimesed oma õnne leidsid. Koos on elatud 28 aastat, sellest ametlikult abielus 25.

Teine armastus

Urmas ise on Lõuna-Eesti poiss. Vanematel oli seal suur maasikatalu, kus on ka abiks käidud, aga maasikakorjamine ei olnud just see, mis Urmast võlus. Liiga palav ja palju parmused. „Saaremaa võlus mind kohe ära, kõige sellega mis siin on. Kõigi naabri Maimude, kadakate ja kalapüüdmiste ning selle Käänu aiaga, mille me siit mingi aeg leidsime,“ räägib Urmas, kuidas temast saarlane sai. Siin on oldud kõik suved alates 1991. aastast. Käänuaiaga on tema teine armastus, saare naise kõrval. Koha nimi tuleb arvatavasti sellest, et siin oli kunagi olevat elanud Käänu Ingel. Nagu sellistes kohtades ikka, oli alguses vaid võsa ja vaevu märgatav vana talu vundament. Täna loen hooneid kokku neli. Kuidas kõik alguse sai? Võsa võeti maha ja Urmas pani kokku esimese palkmaja.

„Kõik, mis sa siin näed, olen ma ise praktiliselt üksi teinud. Alguses oli see üks majake, paari aasta pärast tuli saun,“ saan ülevaate talu arengust. Edasi tuli juba esimene palkmajake teise kohta tõsta ja Urmas hakkas ehitama suurt maja. Kindlasti tekib küsimus, kuidas üks teatriinimene ise ehitab, kust on need oskused?! „Mu vend on ehitaja. On endale ja vanematele maja ehitanud. Kui tema saab ehitatud, miks siis mina ei saa! Ja nii ma hakkasin tegema. Ja näed, see maja on igavesti suur,“ öeldes mulle ka maja pikkuse ja laiuse: 17 meetrit pikk ja 7 meetrit lai. Nõu sai vajadusel ikka vennalt, aga tänapäeval saab infot ka internetist, eriti Youtube'ist. Remondimehe kogemused olid tal rahvusmeeskooari ajast, kui poistel olid väikesed brigaadid, millega lisa teeniti. Ehitamine huvitab Urmast väga, see on talle nagu puhkus, saades tegeleda hoopis teistsuguste asjadega, kui sellega, mis iga päev ja laval. „Mõni käib reisimas või mägedes, ma panen vaikselt kive katusele, laon seina või, nagu see suvi, terrassi. Praegu on rõdu pooleli,“ kirjeldab Urmas oma hobi. Kuigi teatris on pikk suvepuhkus, ütleb mees, et ta on osanud oma suvesid ka „ära rikkuda“.

Mitu aastat on käidud näiteks Saksamaal ooperiprojekte tegemas.

„See suvine aeg on nii kulla hinnaga ja see koht on nii armsaks saanud, et pigem tahan olla nüüd siin Saaremaal ja vaikselt uue maja kallal nokitseda.“

Maja on väljast valmis ja soojustatud, tulevikus tuleb sisse kindlasti ka pliit ja kamin. „Tõenäoliselt kütame ükskõik millega, näiteks päikese või tuulega,“ annab Urmas ülevaate, sest tulevikule mõeldes on see tema pensionipõlvekodu. „Plaanin ülekäigud uksepiitadeta teha, siis saab invaliidikäruga sõita, kui enam kõndida ei jaksa,“ naljatleb Urmas ja samas vaimus jätkates imestab, et kuidas see maja nii suur tuli. „Hoian pead kinni, kus mul see mõistus oli?!“

Teater, kui mitmes armastus?

Kui juba laulupoisist lugu kirjutada, ei saa ju tema teatrija muusikaelust kuidagi mööda minna. Alustuseks uuringi, mitmendaks paigutab Urmas muusika ja teatri?

„Oma elus ei tee ma tänasel päeval mingeid edetabeleid. Minu jaoks on paljud asjad olulised: lähedased inimesed, Käänu aed, enda arendamine, vaimne tasakaal jne. Teater on ka kindlasti väga oluline, aga kuidas ma ütlen, teater on nii armas, et ta võib olla ka koormav.“

Ühel hetkel eemaldus Urmas teatrist ja oli vabakutseline. Tal tekkis tunne, et teater haarab teda nii endasse, et tuli korraks välja astuda mõistmaks, et ilmas on ka midagi muud peale teatri ja laulu. Urmas on saanud laulmisega leiba teenida 26 aastat. Loodus on talle hääle andnud ja kui ikka jaksu on, laulab ta edasi.

Tänasel päeval ongi ta taas Estonia nimekirjas. Kavalalt ooperikoori nimekirjas, et ei oleks kohustus teha kõiki soolorolle, vaid oleks vabadus valida. Pealegi arvab ta, et on aeg noortele võimalus anda.

„Teatrit on tore teha, kui mitmed asjad kokku langevad. Kui on hea lavastaja, toredad lavapartnerid, muusika, mis meeldib, kogu loominguline õhkkond. Kui need kõik asjad ühte langevad, on ju väga suur rõõm seda teha ja see võib väga palju pakkuda,“ annab Urmas ülevaate teatri positiivsemast poolest, kuid lisab, et oli aegu, kui teater muutus nagu spordiks. Iga õhtu pidi olema vormis ja ühel hetkel tajud, et enam ei jaksa. Süü ei olnud üldse teistes, ei dirigendis, lavastajates ega partnerites, vaid endas - lihtsalt enam ei jaksa. „Tippsportlane teab, millest räägin. Laulmine on täpselt sama, eriti tenoritel. Ka heal päeval ei ole raske ja suure ooperipartii ära laulmine kerge. See on nagu küpsuseksam 800 teatrikõlastaja ees, mis tuleb sooritada igal õhtul. Seda vastutust teavad tõenäoliselt ainult need, kes seda ise teinud on.“

Panin seda lugu kirjutades endale taustaks mängima Verdi „La Traviata“. Miks? Ikka selleks, et tunnetada ja paremini Urmase

maailma sisse minna. Valik ei ole juhuslik. Urmas ise lõpetas rollide lugemise, kui neid sai üle viiekümne. Rollid on uhked! Näiteks Verdi Alfredo („La traviata“), Hertsog („Rigoletto“), Rodrigo („Otello“) ja Ismaele („Nabucco“), samuti Puccini Cavaradossi („Tosca“), Rodolfo („Boheem“), Edmondo („Manon Lescaut“). Urmas on teinud ka väga palju operette. Püüan teda natuke provotseerida, et kindlasti mõni „suur“ ooperilaulja peab ju seda žanrit haltuuraks, kuidas tema sellesse suhtub?

„Mulle on operett väga hingelähedane. See on ju hea meelelahutus. Ilusad meloodiad, huumor. See ei ole üldse lihtne žanr! Seal peab laulma, tantsima ja tegema seda heal tasemel. Muidu on see jama! Operetti peab hästi tegema,“ on Urmas veendunud.

„Ei tohi alahinnata ühtegi žanri! Ei ole mõtet lavale minna suhtumisega, et ah, viskan siin paar aariat ja lähen minema. Nii ei saa minna!“

Enne loo kirjutamist tein väikest taustauuringut. Sain vihje, et Urmasel on väga hea muusikaline kõrv ja haridus. Haridusega asi lihtne. Lõpetanud on ta Eesti muusikaakadeemia laulu erialal, õpetajateks prof Virgilius Noreika ja Jaakko Ryhänen. Enne muusikaakadeemiat Tallinna pedagoogikaülikooli puhkpilliorkestri dirigeerimise eriala. Aga see parem kõrv? Küsingi naljaga, et kas on laval ka raske laulda, kui tajud partneri iga väiksemagi mööda laulmise?

Urmas võtab väikese pausi ja itsitab vaikselt. „Mul on see eripära, et üks kõrv kuuleb kehvemini. Lapsest peale olid mingid jamad. Mingi aeg käisin siis kontrollis, et kas ma kuulen siis halvemini ja tuli välja, et see kõrv, mis halvemini kuuleb, kuuleb paremini kui normaalse inimese normaalne kõrv. Ma tajun ära jah, kui hääles on pingeid,“ jagades edasi konfidentsiaalsed infot, et lauljad käivad ikka aeg-ajalt temaga arutamas, kuidas oli ja mis oli. Urmas ütleb siis hea meelega oma arvamuse.

Selline sai siis lugu mehest, kes teatrisse kutsuti muide RAM-ist ja keda ooper üldse ei huvitanud. Ta olevat enne teatrisse tööle kutsumist näinud ainult ühte ooperit. Aga Urmase lugu läheb edasi. Kindlasti edukalt teatris ja ka Käänu aias. Oleks igati vahva, kui tema unistused teoks saaksid, Näiteks see, et ühel päeval toimuvad Käänu aias operetipäevad...

Teised temast

Margit Saulep, sopran, Urmase pikaajalisem lavapartner

„Urmas on suurepärase lavapartner, alati naeratav, suure hingega. Laval väga emotsionaalne, orgaaniline, toetav ning musikaalne. Loodus on kinkinud talle kauni tenorihääle ja suurepärase oskuse falsetti kasutada. Naudin alati temaga koos musitseerimist ja laval olemist.“

"Minu jaoks on paljud asjad olulised: Käänu aed, lähedased inimesed. Teater on ka kindlasti väga oluline, aga kuidas ma ütlen, teater on nii armas, et ta võib olla ka koormav."

Kaks Urmast, üks Käänu aias ja teine [Estonia teatri](#) etenduse plakatil. FOTOD: Ivar Eensoo

Oma kätega ehitatud maja, mille suurus Urmast ennast imestama paneb.

Ivar Eensoo

